

Рій Юлія Володимирівна

аспірантка кафедри освітології та психолого-педагогічних наук
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, м.Київ, Україна
y.rii.asp@kubg.edu.ua
<https://orcid.org/0009-0008-9615-1466>

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Анотація. Актуалізовано необхідність ефективної організації науково-методичної роботи в закладі загальної середньої освіти (далі ЗЗСО), з метою удосконалення професійної компетентності вчителів та підвищення якості освітнього процесу. Представлено синтез теоретичних та практичних аспектів реалізації науково-методичної роботи в ЗЗСО. Мета статті: аналіз теоретичних і практичних аспектів науково-методичної роботи педагогічного колективу в ЗЗСО. Застосовані теоретичні методи дослідження: аналіз психолого-педагогічної літератури, систематизація та узагальнення дослідницьких матеріалів, їх синтез та порівняння. Здійснено дефініційний аналіз поняття «методична робота» та «науково-методична робота». Ураховуючи багатомодельність і поліструктурність методології науково-методичної роботи визначено наукові підходи, які є основою теоретичних та практичних аспектів реалізації науково-методичної роботи. Обґрунтовано та визначено об'єкт, суб'єкт, мету, зміст та особливості науково-методичної роботи в ЗЗСО. Репрезентовано компоненти науково-методичної роботи: мотиваційно-цільовий, концептуально-стратегічний, організаційно-управлінський, змістовно-операційний, процесуально-аналітичний. Визначено організаційну структуру науково-методичної роботи. Розкрито форми організації науково-методичної роботи в ЗЗСО.

Ключові слова: заклад загальної середньої освіти, методична робота, науково-методична робота, професійна компетентність, якість освітнього процесу, форми науково-методичної роботи.

Вступ. У сучасних умовах модернізації освіти проблема розвитку професійної компетентності вчителя закладу ЗЗСО детермінована постійними перетвореннями, що реалізуються в системі вищої освіти. Напрями, цілі, завдання педагогічної освіти здебільшого орієнтовані на розвиток особистості вчителя, становлення професіоналів, здатних до репрезентації творчої ініціативи, конкурентоздатності, мобільності, самостійності. У період реформування освіти науково-методична робота набуває статусу цільового орієнтиру в розвитку професійних компетентностей вчителя. Варто зазначити, що науково-методична робота має на меті не лише вдосконалення та самовдосконалення професійних якостей особистості, але і наповнення новим змістом існуючої системи знань та вмій вчителів, розвиток певних якостей особистості та самовдосконалення в процесі професійної діяльності.

Відтак, беручи до уваги складність і багатоаспектність процесу організації науково-методичної роботи в ЗЗСО як фундаментальної детермінанти професійної компетентності вчителя, а також враховуючи нелінійність процесів оновлення змісту навчання, що потребує постійного переосмислення традиційних підходів у реалізації інноваційних науково-освітніх парадигм, вважаємо доцільним розглянути науково-методичну роботу через аналіз її теоретичних основ та практичного втілення в освітній процес.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз літератури, нормативних документів, практичного досвіду з обраної проблеми свідчить про те, що організація науково-методичної роботи в ЗЗСО належить до важливих завдань модернізації системи загальної середньої освіти.

Так, питання ефективності методичної роботи, в навчальних закладах знайшли своє відображення в дослідженнях І.Жерносека [3, с.19], А.Єрмолової [5, с.180-223], В.Павленко [9, с.16], Т.Сорочан [15, с.8], Б.Тевліна [17, с.7].

Вимоги до системи методичної роботи представлені в працях Н.Василенко [1, с.78], Є.Павлютенкова [10, с.26].

Питанням функціонування науково-методичної роботи в загальноосвітніх закладах присвячені роботи С.Максимюка [7, с.59], та інших науковців.

Незважаючи на численну варіативність робіт, присвячених теоретичним та практичним аспектам організації науково-методичної роботи, питання цілісного поєднання теоретичних засад та практичних інструментів реалізації висвітлено лише аспектно.

Мета статті проаналізувати теоретичні і практичні аспекти науково-методичної роботи в ЗЗСО.

Методи дослідження: аналіз психолого-педагогічної літератури, систематизація та узагальнення дослідницьких матеріалів, їх синтез та порівняння.

Виклад основного матеріалу. З метою ґрунтовного розкриття поняття «науково-методична робота» проаналізуємо теоретичний аспект феномену методична робота.

Обґрунтуванню дефініції феномену «методична робота» приділялось достатньо уваги в наукових дослідженнях. Педагоги-науковці проблем освіти В.Пікельна, Л.Рибалко, Т.Куценко та інші розглядають методичну роботу як ланку неперервної освіти [11, с.27; 14, с.17-24].

І.Співакова, О.Темченко, розглядають методичну роботу як структурну одиницю системи підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних кадрів [16, с. 58-84; 18, с. 41-67].

Деяко інший погляд має І.Жерносек. У дослідженні «методичну роботу» трактують через такі ключові слова, як-от: підвищення кваліфікації, педагогічна майстерність вчителів, професійні компетентності. Зокрема, виокремлено такі ознаки методичної роботи, як безперервність, взаємозв'язок науки та практики [3, с.19].

На думку В.Пікельної, основна увага приділяється організаційному моделюванню системи управління методичною роботою. Науковиця вважає: «Система у власне управлінні методичною роботою – це сукупність взаємопов'язаних і повторюваних у часі способів впливу. Диференціація управління методичною роботою стає ефективною за умови поєднання індивідуальних, групових і колективних її

форм» [11, с.30]. Автор пропонує для використання організаційну модель оперативного управління методичною роботою (ОМОУ). Проте, дана модель передбачає використання майже всіх можливих форм організації методичної роботи, що не завжди відповідає конкретній ситуації, цілям окремого педагога, навчального закладу.

Аналіз науково-педагогічної літератури дає підстави вважати, що під методичною роботою розуміють цілеспрямовану діяльність щодо забезпечення психолого-педагогічної та методичної підготовки вчителів ЗЗСО, метою якої є підвищення якості освіти, досягнення професійного «акме» [11, с.81].

Беручи до уваги зазначені позиції тлумачимо поняття «методична робота» як систему форм, методів і засобів, спрямованих на вдосконалення професійних компетентностей вчителя, які забезпечують його професійну самореалізацію, самовдосконалення та створюють умови для підвищення якості освіти та вдосконалення освітнього процесу.

Ураховуючи європейську тенденцію реалізації освіти на дослідницьких основах, вважаємо доцільним базуватися на понятті «науково-методична робота». До того ж, зазначений феномен декларується у нормативних та наукових джерелах в контексті вищої освіти і допрофільної загальної середньої освіти. Науково-методична робота у закладі освіти здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту» (2017) [12], «Про загальну середню освіту» (2020) зі змінами та доповненнями [13], розпорядження Кабінету міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (2016) [8], нормативно-правових документів та наказів Міністерства освіти і науки України у яких розглянуто стан і перспективи розвитку науково-методичної роботи [8].

Вчена Т.Сорочан пропонує таке визначення науково-методичної роботи, «науково-методична робота – це система цілеспрямованих заходів, яка на основі взаємодії науки та практики забезпечує безперервний професійний розвиток педагогічних і управлінських кадрів у міжкурсовий період, а також створює передумови щодо супроводу освітніх практик та інновацій з метою досягнення більш високого рівня якості освіти [15, с.8].

Отже, базуючись на позиції Т.Сорочан, пропонуємо за основу взяти таке визначення. Науково-методична робота – це система заходів та методів, яка базується на взаємодії наукової та практичної сфери діяльності та спрямована на комплексну взаємодію інституцій та суб'єктів освіти, в процесі якої професійні здібності вчителів набувають ознак цілісного особистого утворення з метою підвищення якості освітнього процесу [15, с.10]. Головним орієнтиром науково-методичної роботи є допомога вчителям ЗЗСО у розвитку та саморозвитку їх професійних компетентностей та активізація творчого потенціалу вчителів ЗЗСО.

Далі представимо загальну логіку науково-методичної роботи у ЗЗСО. Методологія науково-методичної роботи ґрунтується на багатомодельності і поліструктурності та базується на таких наукових підходах, як-от: аксіологічний, акмеологічний, системний, особистісно орієнтований, діяльнісний, синергетичний, компетентнісний, культурологічний та рефлексивний. Відтак, зазначені вище наукові підходи складають концептуальне підґрунтя нашого дослідження, що відповідає загальнонауковому рівню методології.

Об'єктом науково-методичної роботи є професій-

на компетентність вчителів, освітні інновації та педагогічні системи закладів освіти [3, с.80].

Суб'єктом науково-методичної роботи є особистість вчителя та заклади освіти, які здійснюють діяльність, щодо підвищення кваліфікації вчителів.

Мета науково-методичної роботи в ЗЗСО полягає на думку більшості дослідників у формуванні професійно-педагогічної культури педагогів [2, с.5], постійному підвищенні методичної майстерності без відриву від основної роботи [10, с.4], росту рівня педагогічної майстерності вчителя і педагогічного колективу [6, с.27]. Отже, мета науково-методичної роботи це досягнення результату діяльності в перспективі, який спрямований на підвищення професійної компетентності вчителів та якості освітнього процесу.

Зміст науково-методичної роботи на думку Т. Сорочан має такі складові: вивчення і аналіз нормативно-педагогічної літератури; вивчення та використання у практичній діяльності сучасних досягнень науки, інноваційного досвіду; вивчення та системний аналіз якості освіти навчального закладу; практична допомога вчителям з підвищення рівня розвитку фахових компетентностей; проведення науково-методичних заходів (форми науково-методичної роботи), з метою розвитку закладу освіти у всіх сферах його діяльності [15, с.11].

Особливості науково-методичної роботи полягають в наступному [14, с.22-29]: вектор на реалізацію державних та регіональних завдань трансформації освіти; стратегічна орієнтація на професіоналізм особистості та діяльність вчителя; кореляція компетентностей визначеними компетенціями вчителя; синергія педагогічної науки та освітньої практики; спрямованість на результат; релевантність освітніх послуг критеріям якості; стратегічна взаємодія суб'єктів та інституцій; суб'єкт-суб'єктна взаємодія; адаптивність та варіативність; рефлексивність.

Даний концептуальний підхід до системи науково-методичної роботи в ЗЗСО уможливив виокремлення її компонентів у процесі практичної реалізації: мотиваційно-цільовий; концептуально-стратегічний; організаційно-управлінський; змістовно-операційний; процесуально-аналітичний.

У межах регламенту поданої статті зосередимося лише на *організаційно-управлінському аспекті* науково-методичної роботи. Структуруємо зазначений вище аспект через визначення організаційної структури науково-методичної роботи в ЗЗСО. На думку вченої І Співакової, до організаційної структури науково-методичної роботи входять такі складові, як-от: педагогічна рада, методична або науково-методична рада школи, семінари, освітні тренінги, курс «Учитель року», школа молодого вчителя, школа професійної майстерності, методичні об'єднання вчителів, кафедри, інформаційно-аналітичні центри, самоосвіта вчителя [16, с.183-186].

У своєму дослідженні ми будемо визначати, організаційну структуру науково-методичної роботи через три основних організаційних компоненти, як-от: педагогічна рада закладу освіти; науково-методична рада закладу освіти; шкільні методичні об'єднання (постійно діючі методичні об'єднання та гнучкі тимчасові професійні об'єднання вчителів).

Розкриємо детально кожний з компонентів організаційної структури.

Педагогічна рада або педрада – постійно діючий колегіальний орган управління ЗЗСО. Педагогічна рада є дорадчим органом, створеним для вирішення основних питань діяльності школи. Засідання педради проводяться у міру потреби, можуть мати фіксова-

ну періодичність, але не менш як чотири рази на рік. До пріоритетних завдань педагогічної ради відносяться: схвалення стратегії розвитку ЗЗСО; рішення щодо вдосконалення методичного забезпечення освітнього процесу; питання підвищення кваліфікації працівників, розвиток їх професійної компетентності; рішення щодо впровадження в освітній процес передового педагогічного досвіду, участь в дослідницькій та експериментальній діяльності [12; 13]. Варто зазначити, що рішення педагогічної ради є обов'язковими до виконання всіма учасниками освітнього процесу. Педагогічна рада є стратегічною основою науково-методичної роботи, оскільки вона забезпечує системний професійний розвиток і самовдосконалення вчителів ЗЗСО та підвищення якості освіти.

Науково-методична рада – дорадчий, колективний орган, який здійснює моніторинг, координацію та планування освітньої діяльності, оцінює стратегічно важливі пропозиції щодо інноваційного розвитку ЗЗСО та окремих його підрозділів, робить свої висновки і пропозиції, щодо прийняття остаточного рішення на педагогічній раді [12; 13]. Науково-методична рада є у школі координаційним центром, який інтегрує професійну компетентність вчителів на практичні результати навчання.

Предметне методичне об'єднання – структурний підрозділ науково-методичної ради школи. Метою його створення є організація умов для підвищення професійної компетентності вчителя; діагностування результативності науково-методичної роботи і самовдосконалення вчителя; залучення вчителів до пошукової та дослідно-експериментальної роботи [12; 13]. Отже, можемо зробити висновок, що предметні методичні об'єднання є практичним інструментом реалізації науково-методичної роботи в ЗЗСО.

У ЗЗСО можуть бути створені тимчасові об'єднання вчителів (творчі групи, проектні команди, комісії тощо). Варто зазначити, що тимчасові об'єднання вчителів можуть мати такий зміст: кваліфікаційні (відповідно до досвіду роботи або рівня кваліфікації); за змістом професійних складових педагогів; за рівнем вирішення проблем (рутинний, селективний, адаптаційний, інноваційний); власне проблемні (за змістом окремих напрямків удосконалення діяльності); за професійними інтересами. На нашу думку, такі тимчасові професійні об'єднання є актуальними у системі освіти, адже ці об'єднання створені для реалізації певних цілей в процесі освітнього процесу та професійного розвитку вчителя.

До форм організації науково-методичної роботи, в залежності від поставленої мети і завдань, ми відносимо такі форми, як-от: колективні; індивідуальні; інноваційні.

Доцільно здійснити деталізацію організаційної структури науково-методичної роботи.

– Колективна форма науково-методичної роботи. Реалізація даної форми науково-методичної роботи спрямована на забезпечення методологічної єдності у розв'язанні освітніх задач, аналізу та коригуванню результату колективної роботи, діагностику та аналітичну інтерпретацію передового педагогічного досвіду. До колективних форм науково-методичної роботи ми відносимо, такі форми, як-от: педагогічна рада, методична або науково-методична рада, методичні об'єднання вчителів, творчі об'єднання вчителів, міжпредметні об'єднання вчителів, тимчасові об'єднання вчителів, семінари, семінари-практикуми, педагогічні читання, школа педагогічної майстерності, педагогічні виставки, науково-педагогічні конференції, конкурси тощо [3, с.76].

– Індивідуальна форма науково-методичної ро-

боти спрямована на реалізацію індивідуальної траєкторії підвищення кваліфікації та професійне самовдосконалення вчителя. Вибір цих форм залежить від кваліфікаційно-освітнього рівня вчителя, професійної компетентності, специфіки педагогічної діяльності та індивідуальних професійних характеристик педагога. До індивідуальних форм науково-методичної роботи ми відносимо такі форми, як-от: самоосвіта, наставництво, педагогічні консультації, стажування; індивідуальна науково-методична допомога, проведення відкритих уроків та виховних заходів; допомога у вивченні та узагальненні передового педагогічного досвіду колег, самоосвіти, участі у науково-педагогічних конференціях, педагогічних конкурсах [18, с.97].

– Інноваційна форма науково-методичної роботи. Використовуються за методикою колективної творчості. Інноваційна форма науково-методичної роботи спрямована на формування інноваційної особистості вчителя. Під інноваційною особистістю педагога розуміють продукт і суб'єкт сучасного інформаційного суспільства. На думку науковиці В. Желанової, інноваційна особистість вчителя відрізняється від особистісних синдромів доінформаційних цивілізацій і є головним ресурсом успіху сучасного суспільства [4, с.18]. До інноваційних форм науково-методичної роботи ми відносимо такі форми, як-от: коучинговий метод, методичний ринг, методичний фестиваль, ярмарка педагогічних ідей, творчий звіт вчителів, клуб творчих педагогів, педагогічні дебати, методичний турнір тощо.

Висновки. Таким чином, теоретичний аспект представленої проблеми пов'язаний з обґрунтуванням та визначенням поняттям науково-методична робота, що інтерпретується в психолого – педагогічній літературі як система цілеспрямованих заходів на основі взаємодії науки та практики; допомога вчителям ЗЗСО у розвитку та саморозвитку їх професійних компетентностей; як активізація творчого потенціалу вчителя ЗЗСО. На основі аналізу наукових підходів будемо трактувати поняття науково-методичної роботи як систему заходів та методів, яка базується на взаємодії наукової та практичної сфери діяльності та спрямована на комплексну взаємодію інституцій та суб'єктів освіти, в процесі якої професійні здібності вчителів набувають ознак цілісного особистого утворення з метою підвищення якості освітнього процесу. У дослідженні обґрунтовано об'єкт (професійна компетентність вчителів); суб'єкт (особистість вчителя та заклади освіти); мету (результат діяльності в перспективі, який спрямований на підвищення професійної компетентності вчителів та якості освітнього процесу); зміст (вивчення нормативно-педагогічної літератури, сучасних досягнень науки, якості освіти, проведення науково-методичних заходів); особливості (орієнтація на професіоналізм, синергія педагогічної науки та освітньої практики, спрямованість на результат, суб'єкт-суб'єктна взаємодія науково-методичної роботи в ЗЗСО). Виокремлено такі компоненти науково-методичної роботи в ЗЗСО, як-от: мотиваційно-цільовий; концептуально-стратегічний; організаційно-управлінський; змістовно-операційний; процесуально-аналітичний. Представлено наукові підходи на яких базується методологія науково-методичної роботи. Проаналізовано організаційну структуру науково-методичної роботи та її компоненти. Репрезентовано форми організації науково-методичної роботи та здійснено їх деталізація. На нашу думку, подальшого студіювання потребує аспект, пов'язаний з розкриттям логіки компонентів науково-методичної роботи в ЗЗСО.

Конфлікт інтересів. Автор підтверджує відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї роботи.

Список використаної літератури

1. Василенко Н. Науково-методична робота в школі. Харків: Основа, 2013. 176 с.
2. Жерносок І.П. Організація науково-методичної роботи в системі післядипломної освіти. Харків: Основа, 2006. 128 с.
3. Жерносок І. П. Організація науково-методичної роботи в школі: 2-ге вид., допов. Харків: Основа, 2007. 128 с.
4. Желанова В.В. Модель інноваційної особистості: структурно-динамічний підхід. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2023. Вип.39 (1). С.12–18. <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2023.392>
5. Єрмолова А.М. Технологія організації науково-методичної роботи з педагогічними кадрами: наук.-метод. посібник. Харків: Курсор, 2006. 312 с.
6. Коваленко О. Завдання, принципи та форми методичного супроводу самоосвіти педагогів в процесі атестації. *Молодий вчений*. 2024. Вип.2 (126). С.22–29. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-2-126-9>
7. Максимюк С. П. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Кондор, 2005. 667 с.
8. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / упоряд. Л.Гриневич, О.Елькін, С.Калашнікова та ін.; заг.ред. Л.Гриневич. Київ, 2016. 34 с.
9. Павленко В. Організація науково-методичної роботи в школах сільської місцевості: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Харків, 2007. 22 с.
10. Павлютенков Є.М. Організація методичної роботи. Харків: Основа, 2005. 80 с.
11. Пікельна В.С. Управління школою: у 2 ч. Харків: Основа, 2004. Ч.2. 112 с.
12. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. Дата оновлення: 01.01.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.03.2026).
13. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. Дата оновлення: 17.01.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.03.2026).
14. Рибалко Л.С., Черновол-Ткаченко Р.І., Куценко Т.В. Акмеологічні засади професійної самореалізації вчителів у системі методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів: колективна монографія. Харків: Вид. група «Основа», 2017. 128 с.
15. Сорочан Т.М. Концепція науково-методичної роботи в добу освітніх змін: традиції, інновації, перспективи розвитку. *Методист*. 2013. Вип.2 (14). С.7–12.
16. Співакова І.Б. Інноваційний розвиток вчителя в системі методичної роботи закладу загальної середньої освіти: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Київ, 2020. 275 с.
17. Тевлін Б. Визначення ефективності організації внутрішньошкільної методичної роботи. Школа. 2010. Вип.6. С.5–10.
18. Темченко О. Науково-методична робота як засіб формування професійної позиції вчителя. Харків: Основа, 2010. 128 с.

References

1. Vasylenko, N. (2013). *Naukovo-metodychna robota v shkoli* [Scientific and methodological work at school]. Osнова. [in Ukrainian].
2. Zhernosek, I.P. (2006). *Orhanizatsiia naukovo-metodychnoi roboty v systemi pislidyplomnoi osvity* [Organization of scientific and methodological work in the system of postgraduate education]. Osнова. [in Ukrainian].
3. Zhernosek, I.P. (2007). *Orhanizatsiia naukovo-metodychnoi roboty v shkoli* [Organization of scientific and methodological work at school]. Osнова. [in Ukrainian].
4. Zhelanova, V.V. (2023). Model innovatsiinoi osobystosti: struktorno-dynamichniy pidkhid [Model of innovative personality: structural-dynamic approach]. *Pedagogical Education: Theory and Practice. Psychology. Pedagogy*, 39 (1), 12–18. <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2023.392> [in Ukrainian].
5. Yermolova, A.M. (2006). *Tekhnolohiia orhanizatsii naukovo-metodychnoi roboty z pedahohichnymy kadramy* [Technology of organizing scientific and methodological work with teaching staff]. Kursor. [in Ukrainian].
6. Kovalenko, O. (2024). Zavdannia, pryntsyipy ta formy metodychnoho suprovodu samoosvity pedahohiv v protsesi atestatsii [Tasks, principles, and forms of methodological support for teachers' self-education in the process of certification]. *Molodyi vchenyi*, 2 (126), 22–29. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-2-126-9> [in Ukrainian].
7. Maksymiuk, S.P. (2005). *Pedahohika* [Pedagogy]. Kondor. [in Ukrainian].
8. Hrynevych, L. (Ed.). (2016). *Nova ukrainska shkola: kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly* [New Ukrainian School: Conceptual Principles of Secondary School Reform]. Kyiv. [in Ukrainian].
9. Pavlenko, V. (2007). *Orhanizatsiia naukovo-metodychnoi roboty v shkolakh silskoi mistsevosti* [Organization of scientific and methodological work in rural schools] (Extended abstract of Candidate's thesis). Kharkiv. [in Ukrainian].
10. Pavliutenkov, Ye.M. (2005). *Orhanizatsiia metodychnoi roboty* [Organization of methodological work]. Osнова. [in Ukrainian].
11. Pikelna, V.S. (2004). *Upravlinnia shkoloiu* [School management]. Osнова. [in Ukrainian].
12. Zakon Ukrainy «Pro osvitu» vid 05.09.2017 № 2145-VIII [Law of Ukraine «On Education» dated September 5, 2017 No.2145-VIII]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> [in Ukrainian].
13. Zakon Ukrainy «Pro povnu zahalnu seredniu osvitu» vid 16.01.2020 №463-IX. [Law of Ukraine «On Complete General Secondary Education» dated January 16, 2020, No.463-IX]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20> [in Ukrainian].
14. Rybalko, L.S., Chernovol-Tkachenko, R.I., & Kutsenko, T.V. (2017). *Akmeolohichni zasady profesiinoi samorealizatsii vchyteliv u systemi metodychnoi roboty zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv* [Acmeological principles of teachers' professional self-realization in the system of methodological work of general secondary education institutions]. Osнова. [in Ukrainian].
15. Sorochan, T.M. (2013). Kontseptsiiia naukovo-metodychnoi roboty v dobu osvithnikh zmin: tradytsii, innovatsii, perspektyvy rozvytku [The concept of scientific and methodological work in the era of educational change: traditions, innovations, prospects]. *Metodyst – Methodist*, 2 (14), 7–12. [in Ukrainian].
16. Spivakova, I.B. (2020). *Innovatsiynnyy rozvytok vchytelya v systemi metodychnoyi roboty zakladu zahal'noyi sered'noyi osvity* [Innovative development of a teacher in the system of methodological work of a general secondary education institution] (Candidate's thesis). Borys Grinchenko Kyiv University. [in Ukrainian].
17. Tevlin, B. (2010). Vyznachennia efektyvnosti orhanizatsii vnutrishnoshkilnoi metodychnoi roboty [Determining the effectiveness of organizing in-school methodological work]. *Shkola*, 6, 5–10. [in Ukrainian].
18. Temchenko, O. (2010). *Naukovo-metodychna robota yak zasib formuvannia profesiinoi pozytsii vchytelia* [Scientific and methodological work as a means of forming the professional position of a teacher]. Osнова. [in Ukrainian].

Рукопис надійшов: 13.03.2026
Перше рішення: 12.04.2026
Доопрацьовано (раундів: 1): 17.04.2026
Прийнято до друку: 21.04.2026
Опубліковано онлайн: 30.04.2026

Rii Yuliia

PhD Student

Department of Education and Psychological and Pedagogical
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine

SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL WORK IN A GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTION: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF IMPLEMENTATION

Abstract. The article highlights the need for effective organization of scientific and methodological work in a general secondary education institution (hereinafter referred to as a general secondary education institution) in order to improve the professional competence of teachers and improve the quality of the educational process. A synthesis of theoretical and practical aspects of the implementation of scientific and methodological work in the ZZSO is presented. The purpose of the article is to analyze the theoretical and practical aspects of the scientific and methodological work of the pedagogical team in the ZZSO. Research methods: analysis of psychological and pedagogical literature, systematization and generalization of research materials, their synthesis and comparison. A definitional analysis of the concepts of «methodological work» and «scientific and methodological work» has been carried out. Taking into account the multi-model and polystructural nature of the methodology of scientific and methodological work, scientific approaches have been identified (axiological, acmeological, systemic, personally oriented, activity, synergistic, competency-based, cultural, and reflective), which are the basis of theoretical and practical aspects of the implementation of scientific and methodological work. The study substantiates the object (professional competence of teachers); the subject (the personality of the teacher and educational institutions); the goal (the result of the activity in the future, which is aimed at improving the professional competence of teachers and the quality of the educational process); the content (study of normative and pedagogical literature, modern achievements of science, the quality of education, conducting scientific and methodological activities); features (orientation on professionalism, synergy of pedagogical science and educational practice, focus on results, subject – subject interaction of scientific and methodological work in the ZZSO).

Keywords: general secondary education institution, methodological work, scientific and methodological work, professional competence, quality of the educational process, forms of scientific and methodological work.